

Roald Dahl új könyveiről

Limpár Ildikó

A Meghökkenő mesék révén is ismert Roald Dahl akkor is meghökkenő üzemmódban alkot – vagy talán akkor a leginkább –, amikor gyerekek számára írt történeteket. A Scolar Kiadó gondozásában nagyon szép, egységes kivitelben jelennek meg a mesekönyvei, az eredeti illusztrációkat megtartva. A három általam olvasott mesekönyv (a *Charlie*, a *Danny és a Georgie*) jól mutat a polcon egymás mellett, és a címek azt sugallják, tartalmilag is sok bennük a közös vonás, már csak azért is, mert mindegyikben egy kisfiú a főszereplő – ám senki nem foghatja Dahlra, hogy egy kaptafára készítené a történeteit.

A leginkább meghökkenő olvasási élményt a *Georgie és a csodaszérum* nyújtotta. El is gondolkodtam azon, vajon melyik korosztály lehet a célközönség, hiszen a történet nyúlfarknyi, tartalmilag szembe megy minden hagyományos morális meseszövevéllel, és a hangsúly az abszurdumra helyeződik. Georgie egyedül marad kellemetlen nagymamájával, akit próbál egy rögtönzött csodaszérum segítségével kicsit elviselhetőbb személyiséggé varázsolni, de a kísérlet igazából nem jár sikerrel: először megnyúlik a nagymama, majd amikor elkészül az ellenszer, akkor annyira összemegy, hogy el is tűnik. Ez

viszont senkit nem zavar különösebben, mert a nagymamát, aki egy gonosz boszorka karakter, senki sem szerette valójában. A bizarr humorú Georgie, ahogy az a cselekmény összefoglalásából is kitűnik, nem tekinthető mesének – inkább valamiféle pajkos összekacsintásnak (inkább a felnőttek, semmint a gyerekek felé), amivel Dahl felforgatja a megszokott világrendet maga körül.

*

Nem klasszikus mese Danny története sem, de itt a cselekmény és az írói stílus is tudatja: ez a könyv már a kamaszodó gyerekeknek szól. Ebben a mesés

regényben már részben előbújik az a Dahl, akire nagy szükség van a mai világban szociális érzékenysége miatt: Danny egyedül él apjával, igen szerény – sőt inkább szegényes – körülmények közt, de ő mégis csodaszépnek találja az életét, hiszen fantasztikus, szerető édesapja van, aki önállóságra neveli, partnernek tekinti – és aki nem azért tud együtt gondolkodni a fiúval, mert Dannyt koravérségre ítélte, hanem azért, mert ő, a felnőtt apuka megőrzött magából egy jó adag gyermeki huncutságot. A cselekmény központi motívuma, meglepő módon, a vadászó életmód, amit egyfajta Robin Hood-i létformának tüntet fel az apa lelkesedése, különösen miután a fácántulajdonos egy felfuvalkodott gazdag szomszéd, aki közutálatnak örvend. Ez nem menti fel az apát tettei következményei alól, valamenynyire pórul is jár. Ám Dahlt igazából nem érdekli a hagyományos morális kérdések problematikája, ő azt szeretné hangsúlyozni, hogy minden szemlélet kérdése, a nehéz körülmények között is mindig van oka örülni az embernek, ha szerető családban – bármennyire is csonka az a család –, és ingergazdag közegben él. Ez a mai

Roald Dahl
Georgie és a csodaszérum
 Scolar Kiadó, 2014, 112 oldal, 1750 Ft

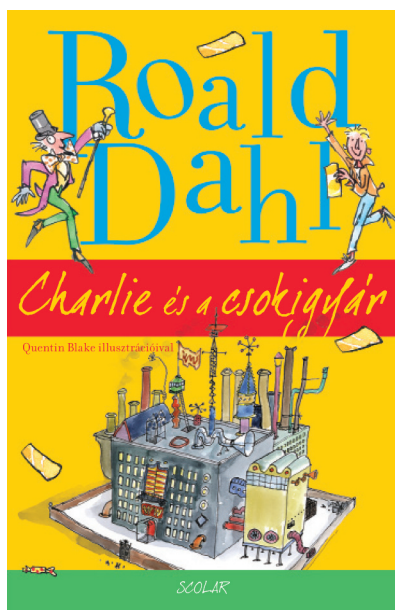
világban van olyan jó tanulság, mint hogy nem illik más fácánjait ellopkodni az éj leple alatt...

*

És hogy mitől lesz Danny szupersrác? Ez a történet nem „fantasztikus” a zsanért tekintve, nincs benne csodaszér, varázslat, mágikus fordulat. Danny „szuper-sége” valójában abban rejlik, hogy az apja az életre nevelte, így feltalálja magát minden körülmény közepette. Egyrészt kieszel egy módszert, amivel forradalmasítani lehet a fácánvadorzást, apja és a falu legnagyobb büszkeségére; másrészt nem ismer akadályt, ha az édesapja bajba kerül, és neki kell segítenie a legfurcsább szituációkban is. Danny szuper, mert a gyakorlatban is képes hasznosítani mindazt a tudást, amit korábban játékként kapott apjától.

*

A szegény, de szeretetben nevelt és ezért jóra és jól nevelt fiú története bontakozik ki mesésszerű és abszurdabb formában a *Charlie és a csokigyár* mese-

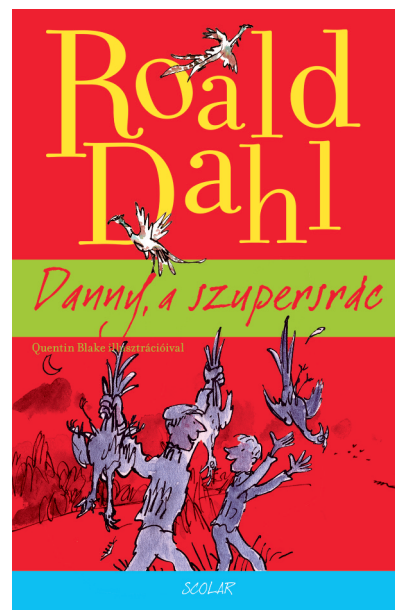

Roald Dahl
Charlie és a csokigyár
 Scolar Kiadó, 2014, 192 oldal, 2250 Ft

regényben. Nem véletlen, hogy ez a Dahl-mű vált világhírűvé, hiszen megvan benne minden, ami borítékolja a sikert: a klasszikus *Hamupipőke* kisfiús változata, az abszolút szegénységből a csodálatos életbe való átlépés motívumával. Van benne (szinte nép)mesei tanulság, miszerint a jó elnyeri jutalmát. Van benne társadalomkritika, méghozzá gyermekek számára is könnyedén fogyasztható módon. És nem utolsósorban: van benne humor és abszurdum, kedvesen vegyítve.

*

Vonka Vilmos csokis nyereményjátékot hirdet, és bár Charlie-nak vajmi kevés esélye van nyerni, ő lesz az egyike annak az öt gyereknek, aki látogatást tehet a csodacsokigyárban. Charlie kedves, szerény gyerek, négy társa azonban egy-egy elrettentő példáját adja annak, hogy a szülők hányféleképpen ronthatják el egy gyerek nevelését (egy jó hosszú verset is kapunk arról, hogy a gyerekek

Roald Dahl
Danny, a szupersrác
 Scolar Kiadó, 2014, 224 oldal, 2250 Ft

viselkedéséért elsősorban a szülők hibáztathatók). Charlie mellett a szerencsés nyertesek közé kerül az elhízott gyerek, aki állandóan nassol, a hisztis, aki mindig mindent megkap, a szemtelen, rágóval kérődöző versenyző alkat, valamint a tévéfüggő gyerek. Amit viszont senki nem sejt: a gyárlátogatás valódi célja az, hogy Vonka úr kiválassza majdani örökösét – és ahogy az várható, Charlie-ra esik a választása, miközben a többi, szófogadatlan gyerek sorra pórul jár amiatt, hogy képtelenek jól nevelten viselkedni.

*

Dahl sikerének a titka, hogy megmaradt örök kisfiúnak, mint Danny édesapja, és így gyerekszemmel tekint a világra. A huncutság mellé azonban felelősségtudat is párosul: könyvei jogdíjának 10%-a a Roald Dahl Jótékonyági Alap munkáját segíti – nagybeteg gyerekek életét teszi szebbé, hogy mindenki igazi szupersrácnak érezhesse magát, akár milyen rövid élet is jut neki.